

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: اندرو کوریوکو*
ویراستاری و ارسال: نسرين معروفی
۲۷ اگست ۲۰۲۳

سقوط هواپیمای پریگوژین: درباره توطئه و پیامدها

ساعتی پس از ظهر روز سه‌شنبه، یوجین پریگوژین، رئیس گروه واگنر و برخی از اعضای ارشد این گروه، در یک سانه هوایی در نزدیکی مسکو جان خود را از دست دادند. شرایط این حادثه هنوز به طور کامل مشخص نشده است. قبل از بررسی توطئه رایج مبنی بر این که ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه مسئول این حادثه است و بررسی پیامدهای این رویداد، مهم است که رابطه پریگوژین با دولت روسیه را روشن کنیم.

روابط طولانی‌مدت گروه واگنر با وزارت دفاع روسیه در پایان ماه جون به طور کامل از کنترل خارج شد و منجر به تلاش گروه واگنر برای کودتا شد. با این حال، پوتین موفق شد بحران را به طور مسالمت‌آمیز حل کند و عملاً شرکت‌کنندگان را عفو کرد. برخی از جنگجویان و اعضای ارشد این گروه سپس به بلاروس و برخی دیگر به آفریقا رفتند. این رفتار آنها با منافع ملی روسیه مطابقت داشت، اما توسط برخی از اعضای جامعه رسانه‌های جایگزین به عنوان مدرکی برای یک “کودتای جعلی تحت پرچم دروغین” تلقی شد. با این حال، این واقعیت غیرقابل انکار است که گروه واگنر همچنان به عنوان ابزاری برای دولت روسیه عمل می‌کند.

پریگوژین در روزهای پیش از مرگ خود، ویدیویی را منتشر کرد که در آن در منطقه صحرای آفریقا حضور داشت و اعلام کرد که “روسیه را در همه قاره‌ها بزرگتر و آفریقا را آزادتر می‌سازد.” این اظهارات در راستای خیزش‌های ضدفرانسوی در سال‌های اخیر در این منطقه است که در قالب کودتاهای نظامی وطن‌پرستانه انجام شده است، آخرین

مورد آن در نیجر است که اکنون با حمله‌ای از سوی کشورهای اتحادیه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا به رهبری نیجریه که از سوی فرانسه حمایت می‌شود، مواجه است.

برخی از ناظران بر این باورند که نقش فزاینده گروه واگنر در حمایت از کشورهای صحرای آفریقا در حفظ حاکمیت ملی آنها، دلیل اصلی ادعای ترور رئیس این گروه توسط عوامل غربی است. اگرچه هنوز مدرکی برای حمایت از این نظریه وجود ندارد، اما دیدار پوتین با اعضای ارشد گروه واگنر در پایان ماه جون، توضیح می‌دهد که عملیات این گروه در آفریقا حتی بدون پریگوژین در رأس آن ادامه خواهد داشت.

پس از خلاصه‌ای از مهمترین وقایع پیش از سقوط هواپیما، اکنون زمان آن است که توجه را به نظریه توطئه جامعه رسانه‌های جایگزین و مخالفان آن در رسانه‌های جریان اصلی معطوف کنیم. در مورد اول، ویدئویی در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد که در آن رئیس‌جمهور روسیه می‌گوید که می‌تواند همه چیز را ببخشد – به جز خیانت. در مورد رسانه‌های جریان اصلی، به هشدارهای قبلی مقامات امریکایی مبنی بر این که جان پریگوژین در خطر است، اشاره شد.

در نهایت، این حادثه ممکن است پیامدهای مهمی برای روسیه و آفریقا داشته باشد. در روسیه، مرگ پریگوژین ممکن است منجر به تغییراتی در رهبری گروه واگنر شود، اما این گروه به احتمال زیاد به فعالیت‌های خود به عنوان یک ابزار برای سیاست خارجی روسیه ادامه خواهد داد. در آفریقا، مرگ پریگوژین ممکن است به کاهش تأثیر روسیه در این منطقه منجر شود، اما این احتمال نیز وجود دارد که گروه واگنر همچنان به حمایت از کشورهای که منافع روسیه را برآورده می‌کنند، ادامه دهد.

هر دو طرف به این نتیجه می‌رسند که رئیس‌جمهور روسیه مسؤول حادثه روز سه‌شنبه است. رسانه‌های جایگزین به این اشاره می‌کنند که این اقدام از انگیزه‌های شخصی ناشی شده است، در حالی که رسانه‌های جریان اصلی به مخاطبان خود القا می‌کنند که این یک “قتل سیاسی” دیگر در یک رشته طولانی از “قتل‌های سیاسی” روسیه بوده است. در هر دو مورد، باید پذیرفت که رئیس‌جمهور پوتین دروغ گفته است، زیرا او در تلویزیون ملی قبلاً در مورد واگنر اعلام کرد که به وعده خود عمل خواهد کرد. یعنی شرکت‌کنندگان گروه واگنر در وقایع پایان ماه جون می‌توانند بدون ترس از سرکوب دولتی، آینده خود را تعیین کنند.

علاوه بر این، پیروان هر دو نظریه توطئه معتقدند که پوتین متعاقباً مرگ پریگوژین را به یکی از هولناکترین شیوه‌های ممکن دستور داده است، در حالی که پوتین همزمان به طور غیرمسئولانه ریسک به خطر انداختن غیرنظامیان بی‌گناه در زمین را نیز پذیرفته است، علاوه بر خلبان و مهماندار غیرنظامی که در هواپیما حادثه‌دیده خدمت می‌کردند.

دلایل قانع‌کننده‌ای وجود دارد که بشدت به این تفسیر از وقایع شک کنیم. در وهله اول، هم نتیجه اتفاق و هم ظاهر آن به ضرر منافع ملی روسیه است. تصور این که رئیس‌جمهور پوتین قصد داشته است به این شکل منافع کشور خود را تضعیف کند، احمقانه است.

حذف پریگوژین و اعضای کادر این گروه، نقض آشکار وعده‌ای بود که او علناً در تلویزیون ملی به آنها داده بود. و این می‌تواند پایگاه واگنر، همراه با حامیان آنها در نیروهای مسلح و جامعه مدنی، را به این فکر وادارد که در پاسخ به آن، به اقدامات ضد دولتی فکر کنند. کسانی که تحت تأثیر این نظریه توطئه قرار می‌گیرند، ممکن است به خود تلقین کنند که آنها بعدی خواهند بود، و بنابراین ممکن است تحت شرایطی از ترس قربانی شدن توسط پوتین و برای دفاع از خود پیشگیرانه عمل کنند.

در مقابل، این در راستای منافع غرب است که این برداشت غلط را به سلاحی تبدیل کند تا اعضای مجرب نیروهای مسلح و همدردان آنها را به گونه‌ای دستکاری کند که به عنوان “احمق‌های مفید” عمل کنند و روسیه را یا با تلاش دیگری برای کودتا یا شورش، یا با تروریسم و/یا انقلاب رنگی، بی‌ثبات کنند. حتی اگر این سناریوها اتفاق نیفتند، ظاهر آن هنوز بسیار مضر برای شهرت روسیه در سطح رهبری و دولتی است.

رسانه‌های جریان اصلی غربی می‌توانند حداکثر حدس و گمان را در مورد این که رئیس‌جمهور پوتین حکم اعدام پریگورین را امضاء کرده است، تقویت کنند تا شک و تردید در مورد صداقت او را پس از این که او در اوایل تابستان نشان داد که هنوز به یک راه حل سیاسی برای درگیری اوکراین علاقه‌مند است، به وجود آورند. این همچنین می‌تواند برای گمراه کردن جامعه بین‌المللی در مورد ثبات سیاسی روسیه انجام شود، زیرا به آنها اجازه می‌دهد به اشتباه تصور کنند که پشت پرده یک نبرد خونین قدرت بین جناح‌های نظامی و اطلاعاتی رقیب در جریان است.

در نهایت، هیچ مدرک قابل اعتمادی وجود ندارد که این نظریه توطئه را تأیید کند. این تنها یک فرضیه است که بر اساس سوگیری و پیش‌فرض‌های سیاسی ایجاد شده است.

در این راستا، اکنون زمان آن رسیده است که به پیامدهای سقوط هواپیما و مرگ پریگورین بپردازیم. ابتداء با آنچه احتمالاً اتفاق نخواهد افتاد شروع می‌کنیم، قبل از این که چند کلمه در مورد آنچه احتمالاً به زودی دنبال خواهد شد، بگوئیم.

همانطور که قبلاً ذکر شد، عملیات واگنر در افریقا به احتمال زیاد تحت تأثیر قرار نخواهد گرفت، زیرا همیشه غیرواقعی بود که تصور کنیم پریگورین و برخی از اعضای کادر او، ده‌ها تیم تاکتیکی در کشورهای مختلف و به صورت زنده در سطح خرد مدیریت می‌کردند. روحیه نیرو ممکن است به طور موقت ضربه بخورد، اما در نهایت بهبود خواهد یافت.

انتظار نمی‌رود که طرح جنگ ترکیبی غرب که در پاراگراف‌های قبلی توصیف شد، به اجرا درآید. اما حتی اگر حرکتی در این جهت صورت بگیرد، تهدید برای امنیت و ثبات روسیه قابل کنترل خواهد بود، بنابراین کسی نباید خود را برای “بالکان‌سازی روسیه”، جنگ داخلی یا تغییر رژیم آماده کند. با این حال، تحقیقات جاری مطمئناً روشن خواهد کرد که آیا حادثه روز سه‌شنبه بر اثر جنایتی رخ داده است، از جمله سناریوی مشارکت کنیف، اما احتمالاً یک گروه شرور در داخل دستگاه نظامی و اطلاعاتی روسیه.

زود است که نتیجه‌گیری‌های عجولانه‌ای بگیریم – حتی برای جلوگیری از این که به عنوان “احمق‌های مفید” غرب عمل کنیم، یا این که قتل‌ها را به کنیف نسبت دهیم که در نهایت مسؤول آن نیست، یا این که بی‌اعتمادی نسبت به ثبات روسیه را بکاریم. اگر، همانطور که برخی حدس می‌زنند، بمبی در هواپیما وجود داشت، این نشان‌دهنده یک نقص امنیتی آشکار خواهد بود. اما حتی اگر یک جناح جدا شده از ارتش یا سرویس‌های اطلاعاتی در این حوادث دخیل بوده باشد، هنوز هم شانس کمی وجود دارد که آنها بتوانند روسیه را بی‌ثبات کنند.

در مجموع، تا اینجا مشخص نیست که علت سقوط هواپیما چه بوده است، اما رئیس‌جمهور پوتین به طور قطع در آن دخیل نبوده است. در صورت وقوع دخالت خارجی مجرمانه، سرویس‌های امنیتی روسیه به هر حال به موضوع رسیدگی خواهند کرد، حتی اگر دولت تصمیم بگیرد که بهترین راه برای تأمین منافع خود این است که این موضوع را به طور علنی اذعان نکند. به هر حال، این حادثه روسیه را بی‌ثبات نخواهد کرد و فعالیت‌های آن را در قاره افریقا یا در عملیات ویژه در اوکراین مختل نخواهد کرد.

* - اندی کوریبوکو، یک تحلیلگر سیاسی امریکائی مستقر در مسکو، که بر ستراتیژی ایالات متحده در افریقا و اوراسیا و همچنین بر ابتکار کمربند و جاده چین، توازن ژئوپلیتیک روسیه و جنگ ترکیبی متمرکز است.